

ВІЙНА ДИСКУРСІВ НА МЕЖІ ПРИВАТНОГО І ПУБЛІЧНОГО

Олександр Сарна

Білоруський державний університет

ORCID: 0000-0001-5701-7573

Резюме. У статті проаналізовано комунікативні практики містян, що відбуваються в суспільному просторі Мінську й маркують територію за допомогою спеціальних табличок, а також виражають особливе ставлення до адресату в написах на асфальті. Застосовані у цих ситуаціях кліше й шаблони часто переживають іронічне переосмислення й дискурсивні трансформації, що дозволяє творчо переробляти соціальні функції прибудинкової території, двору і вулиці, перетворюючи їх з суспільних просторів на публічні. У цих випадках мовні ігри реалізуються як «війна світів», зіткнення інтересів різних індивідів і груп, дискурсивні практики яких перебувають у постійному конфлікті.

Для вивчення цього явища автор застосовує методи соціолінгвістики й семіології як уже усталених традицій дослідження міських текстів, що вказують на внутрішні відмінності та приховані конфлікти у сфері комунікації між різними соціальними групами. Цей процес розгортається як «війна мов» (Р. Барт) чи «конфлікт інтерпретацій» (П. Рікер), що може не проявитися в сфері безпосередньої

соціальної взаємодії. Натомість, знаково-символьні засоби комунікації допомагають розв'язувати проблеми розподілу ресурсів і можливостей засобами зіткнення різних мовних формул і кліше, не доводячи їх до реального протистояння. Зображення і вербальні тексти насичують різними смислами суспільні простори і перетворюють їх у публічні, однак їх адресація розгортається в протилежному напрямі – з приватної сфери текст спрямовується в публічну, де відбувається зіткнення з груповими інтересами, що приводить до суперечок та поділу дискурсів. Цю ситуацію не слід сприймати як екстраординарну, адже це і є звичайний стан міського середовища в режимі повсякденного життя з його постійними інтерпретаціями та суперечками між соціальними суб'єктами.

Ключові слова: *дискурсивні практики; суспільні, приватні й публічні простори; міський активізм.*

Повна версія статті доступна російською мовою.